

Cirkulärnr: 2000:106
Diariernr: 2000/2280
Handläggare: Bengt Skagersjö, Bertil Adolfsson
Sektion/Enhet: Gatu- och fastighetssektionen, Plan- och miljösektionen
Datum: 2000-09-28
Mottagare: Kommunstyrelsen
Gatukontor (motsv)
Stadsingenjörskontoret (motsv)
Rubrik: Statsbidrag till omprövningsförrättningar för vägföreningar

Gatu- & fastighetssektionen, Plan- & miljösektionen
Bengt Skagersjö, Bertil Adolfsson

2000-09-28

Kommunstyrelsen
Gatukontor (motsv)
Stadsingenjörskontor (motsv)

Statsbidrag till omprövningsförrättningar för vägföreningar

1998 upphävdes 1939 års lag om enskild väghållning och de regler som fortfarande behövs införlivades i anläggningslagen. Den hittillsvarande debiteringsgrunden för den enskilda väghållningen – taxeringsvärdet – upphör att gälla i och med utgången av år 2002. En omförrättning måste göras dessförinnan.

Enligt anläggningslagen ska grundena för fördelning av kostnaderna för gemensamhetsanläggningens utförande och drift fastställas vid en förrättning. Andelstalen ska grundas på den nytta som respektive fastighet har av anläggningen. Andelstalen bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn till i vilken omfattning fastigheten beräknas använda anläggningen.

Omprövningen av andelstal är obligatorisk och kan bara ske vid en lantmäteriförrättning. Kostnaderna för dessa förrättningar upplevs av många enskilda väghållare som betungande.

Enligt Kommunförbundets årliga sammanställning Kommunernas väghållning sköter cirka 90 kommuner enskilda vägar till en kostnad av cirka 140 miljoner kronor per år. Vidare lämnar cirka 190 kommuner cirka 200 miljoner kronor per år i bidrag. Kommuner som påtagit sig ansvaret för enskild väghållning berörs av förändringen.

Översyn av bidragsreglerna

Regeringen tillsatte i november 1999 en utredning om vissa bestämmelser som rör enskilda vägar. Utredningen ska bl.a. analysera om den obligatoriska omprövningen av andelstal medför att vägföreningar eller enskilda fastighetsägare drabbas av onödiga förrättningskostnader samt överväga om det

behövs åtgärder för att milda de eventuella negativa konsekvenserna. Som utredare har förordnats generaldirektör Hjalmar Strömberg. Kommunförbundets expert i utredningen är Bengt Skagersjö.

Omrövningsförrättningar

Lantmäteriverket (LMV), som också är representerat i utredningen, har gjort en analys av hittills genomförda och pågående omrövningsförbättringar och också en enkät till lantmäterimyndigheterna i landet. Analysen och enkäten visar att endast ett fåtal föreningar har genomfört eller ansökt om förrättning.

Det totala antalet vägföreningar som är registrerade i lantmäteriets samfällighetsregister var per den 1 maj 2000 1 497 stycken. Av dessa är minst cirka 400 så kallade "sovande" vägföreningar det vill säga sådana som i praktiken upphört med sin verksamhet på grund av att statliga och kommunala bidrag täcker hela kostnaden för väghållningen eller att kommunen sköter väghållningen.

Av enkäten framgår att endast 79 omrövningsförrättningar genomförts under åren 1998 och 1999 trots informationsaktiviteter från LMV, Riksförbundet för enskild väghållning (REV), Vägverket och Kommunförbundet.

Antalet pågående förrättningar var den 1 april 207 stycken. Endast 286 förrättningar hade vid den tidpunkten genomförts eller var under handläggning. Det återstod därför då att ompröva andelstalen i cirka 800 föreningar under de 2,5 år som återstår av övergångsperioden.

För de hittills genomförda förrättningarna har priset per fastighet i genomsnitt varit cirka 320 kronor i intervallet cirka 30 till 1 050 kronor per fastighet. Antalet berörda fastigheter har i genomsnitt varit cirka 260 fastigheter i intervallen cirka 30 till 1 250 fastigheter per förrättning.

Statsbidrag till omrövningsförrättningar

I en skrivelse till regeringen föreslår utredaren att ett tidsbegränsat statligt stimulansbidrag införs för att skynda på processen. Kostnaden för bidraget har uppskattats till cirka 25 miljoner kronor fördelat på år 2001, 2002 och 2003 med 10, 10 respektive 5 miljoner kronor. Bidraget bör enligt utredaren belasta anslagsposten "bidrag till byggande och drift av enskilda vägar". Utredaren föreslår vidare att tidsgränsen för omrövningarna ändras till utgången av år 2005 det vill säga med tre år, vilket kräver en lagändring. Utredaren föreslår att omförrättningsbidraget utformas så att de föreningar som har genomfört omförrättning eller har ansökt om omförrättning före utgången av år 2001 ska kunna erhålla ett bidrag på 50 % av omförrättningskostnaden och att bidraget ska kunna utbetalas retroaktivt. De föreningar som ansöker om omförrättning under år 2002 föreslås kunna erhålla ett bidrag på 25 % av förrättningskostnaden. Ansökningar som inkommer efter utgången av 2002 föreslås inte vara berättigade till bidrag.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen som presenterades den 20 september har ett belopp avsatts som möjliggör det föreslagna statsbidraget. Vi bedömer därför att det finns goda förutsättningar för att statsbidraget ska bli aktuellt.

Sovande vägföreningar

Av LMVs sammanställning framgår att cirka 400 vägföreningar är så kallade "sovande" vägföreningar dvs saknar fungerande styrelse. Föreningarna har ingen praktisk funktion att fylla. De finns dock formellt kvar och har ett juridiskt ansvar för vägdriften i olika avseenden. Utredningen kommer i sitt fortsatta arbete att behandla frågan om dessa sovande föreningar och på vilka sätt dessa t.ex. kan avvecklas på ett juridiskt tillfredsställande men samtidigt enkelt sätt. Detta kommer givetvis att påverka kommuner som i större eller mindre omfattning svarar för väghållningen i dessa sovande vägföreningar.

Frågor besvaras av Bengt Skagersjö, tfn 08-702 47 63, e-post bengt.skagersjo@svekom.se och Bertil Adolfsson, tfn 08-702 47 07, e-post bertil.adolfsson@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Gatu- och fastighetssektionen

Jan Söderström